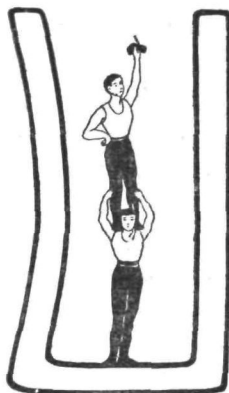


CVETINOMIRSKI:

Jagnje.

I.



eder dan se je posmejal Marici v obraz, ko je dospela s Potokarjevo čredo ovac na bregoviti pašnik pod nizkimi, z vinogradi pokritimi holmi Gollobijeka. Zasopla, z razpotenimi, užarjenimi lici je sedla na tla; še preden se je popolnoma oddahnila, so se ji že kakor mušice v solnčno luč razškrpale misli nad prostrano, pravkar vstalo dolino; na belodrečkastih, valovitih pasovih ajdinega polja so za dolgo obviseli njeni pogledi, spolzeli nato pokojno čez šumeče obdolinske gozdove in čez porasle hribe v ozadju in se zasesali naposled krožeč v čisto modrino neba.

Meketaje so se porazšle ovce križem pašnika. Samo majhno, popolnoma belo jagnje se ni oddaljilo od Marice; kakor zvest čuvaj je ostalo pri njej. Na moder trak privezan zvonček pod njegovim vratom je s svojim zvončkljanjem prijetno zamamljal njene misli, da so se kakor na svetlih valovih vozile nad solnčno zemljo... Toda sredi najlepših misli se je storilo Marici hudo; poklicala je jagnje k sebi in ga vzela v naročje.

»Samo ti si moje... jagnjiče belo, nikogar drugega nimam na svetu...«

Dvoje svetlih solz ji je orosilo oči, strkljalo se ji na lica. Pozibala je jagnje v naročju, po njegovi mehki dlaki je gladeč polzela njena dlan.

»Samo ti si moje...«

Hipoma je zaihtela, sklonila glavo; zlati kodri las so ji pokrili ušesca in senca; a vseeno je sijalo solnce naravnost na njen obraz, na njena lica, na njene orosele oči. Curkoma so ji kapale solze s trepalnic na lica, niso se posušile, pilo jih je solnce.

Jagnje je iztegnilo vrat in zameketalo. Kakor iz dremavice se je zgenila Marica; z obedvema nežnima rokama je objela jagnje okrog vratu in ga stisnila k sebi; v grlu ji je zastal jok, sladka tolažba je šla skozi njeno srce...

Na ozko, preko pašnika v dolino držečo stezo je stopilo izza ovinka troje ljudi, priletna mož in žena in majhen, morda desetleten deček s svetlimi, ljubko zadaj na tilnik lijočimi kodri. Mož je imel na rami težko motiko, žena v roki košarico. Začuden se je ozrl na Marico najprvo deček.

»Oče, mati!... Poglejta, kako pestuje jagnje!« — Ozrla sta se na njo obadva, mož pomilovalno, žena vsa v smehu. Nato so v živahnem razgovoru utonili vsi trije za grmovjem na bregu.

Kakor oster nož se je zasekalo Marici v srce; kolikor je bilo v njej tolažbe — zdaj je vsa takoj izgnila.

»Oče! Mati!«

Še vedno je čula ta veseli dečkov klic: vso dolino je napolnjeval, se razlegal do hribov, do neba, do solnca, oral po sveži jasnini, se spuščal zopet na zemljo, izzvenel ni nikdar... Oče, mati! Nihče ni razumel in čutil sladkosti teh dveh besedi tako globoko kakor Marica, četudi ji nikdar ni bilo dano, da bi bila kdaj sama tako klicala kakor tisti srečni deček. Zato ji je še globlje zarezal nož v srce; tako osamelo se je počutila, tako brez tolažbe, da bi bila kriknila v daljo in se razjokala do smrti...

Hipema je odstranila roke od jagnjetovega vratu; nekaj težkega, dražčnega ji je z neznosno silo leglo na dušo. Potisnila je jagnje od sebe, ga pahnila iz naročja, da se je skotalilo na tla.

»Nikogar nimam, še tebe ne maram!«

Mirno in krotko je jagnje vstalo in jo pogledalo; a zamieketalo ni. Tudi Marica se je dvignila s tal, se napotila za ostalimi ovci po pašniku navkreber; toda že je zvončkljal za njo zvonček — po njenih stopinjah je vdano stopalo jagnje. Sedaj se je Marica sklonila; pobožala je prijazno žival po hrbtu in jo potrepala po vratu.

»Jagnje krotko... krivico sem ti storila, pa mi nisi zamerilo...«

Zlat žarek je vztrepetal na njenih licih, ji poljubil oči. Marica se je ozrla, ustavila za hip korak, jagnje pred svojimi nogami. Sijajno se je bočilo nad vinorodnimi holmi za pašnikom sinje nebo. Zavel je gorak veter; iz daljave onstran doline so zašumeli gozdovi Marici v pozdrav.

II.

Pa vendar ni bila tako sama, kakor je mislila.

Poldne je zvonilo v dolini, in takrat je prišel po rebri navzgor k njej Potokarjev Tinko, ki ji je nosil vsak dan kosilo.

»Marica, ti zajokani otrok! Tukaj imaš!«

Postavil je pokriti lonček na tla in sedel še sam kraj Marice.

»Jej že enkrat! Kaj pa čakaš?«

Dobrodušen smehljaj je brazdil po njegovih svežih licih, izpod sive čepice so se mu v bujnem neredu kodrali na čelo mehki, kostanjevi lasje.

Marica ga je toplo pogledala.

»Ali si kaj jezen name? Res, jokala sem...«

»Jezen, če jokaš,« je odgovoril. »Nič več se ne smeš jokati...«

Počasi je segala z nerodno žlico v lonček.

»Tinko, nekaj sem te mislila vprašati. Ali veš, čigava sem? Kako to, da nimam jaz očeta ne matere?«

Deček se je poredno zasmejal.

»Ali ne veš še tega? Res ne?«

»Nihče mi ni povedal. Da tvoji starši niso moj oče in moja mati, vem že davno, ker ravnajo vse drugače z menoj kakor s teboj; hlapec sam mi je rekel, da sem sirota.«

Še bolj se je smejal, oči popolnoma razprte.

»Letos pričneš hoditi v šolo, pa si še tako neumna!...«

»Povej!« je zaprosila, odmaknila žlico in mu pogledala naravnost v oči. »Ti hodiš že drugo leto v šolo ... gotovo veš ...«

Nagnil se je globoko k njej.

»Nikogar nisi, Marica!«

»Lažeš!«

Lica so ji vzplamtela, omahnile so ji roke.

»Zdaj namreč nikogar,« je govoril Tinko. »Pa tudi ti si imela očeta in mater. Dobro poslušaj. Tvoja mati je služila pri nas za deklo. Takrat, ko si prišla na svet ti, je tvoja mati umrla. Tudi očeta nisi poznala; tudi on je že umrl, zasulo ga je v Ameriki.«

Strmeč je poslušala Marica; vedela je, da Tinko ne laže, zakaj nobenega vzroka ni imel za to.

»Pa zakaj mi nisi povedal tega že prej?«

»Ker nisi vprašala.« —

Osamelost, trda in neizprosna, je kakor železna pest padla na njeno srce. S kruto ostrino je rila Tinkova izpoved po njenih možganih. Hotela je vstati, pa je s tresočimi se nogami obsedela na mestu; komaj zaveden sram jo je obšel, jo žgal v lica, pekel v dušo; debele solze so ji obtežile trepalnice, drsele po licih, ji kapale z lic na roke.

»Sama, čisto sama! ... Zato sem jokala prej, Tinko ...«

Topla ročica se je narahlo ovila njenega tilnika. Marica se je zdrznila; pred njo je klečal na tleh Tinko, njegove gorke lakti so ležale ljubeče na njenih ramenih.

»Samo jokati nikar ... Nisi sama, moja si, Marica, jaz te imam rad ... zato, ker si tako uboga.«

Še globlje se je sklonil z obrazom do nje, prav do njenih lic; s poljubi je izbrisal solze z njenih oči.

Zadaj za njima je poskočilo jagnje, zvonček je zazvončkljal. Tinko je sedel; Marici se je razvedril obraz, oči so ji bile polne hvaležnosti. Naravnost na obadva, skupaj sedeča otroka je sijalo solnce, tako da so bila njuna lica kakor pozlačena.

»Nič več ne smeš biti žalostna, Marica! Kajne, da ne boš? Poglej, kako lepo sije solnce ...«

Dečkov glas je mehko objel njeno dušo, čuvstvo osamelosti se je polagoma izpremenilo v zadovoljno vdanost.

»Če nisi jezen name, če me ne boš nič več pretepal, če me imaš res rad, ne bom žalostna.«

Tinko je slovesno dvignil roko.

»Vedno bom stal na tvoji strani, vedno se bom zate zavzel; zato, ker te imam rad. Še ti me imej rada, Marica!«

»Imam te, Tinko!«

Kakor iz veselih sanj prebujen, od solнца omamljen, je deček pričel govoriti:

»Nič se ne boj, Marica! Bogat je moj oče. Ko bom jaz velik, te bom vzel za ženo. Zlato kočijo bom dal napraviti, kupil bom črne konje. Pogledaj tisto belo cesto v dolini — tamkaj se bova kakor gospod in gospa vozila mimo naše hiše. Pa se bova peljala še naprej, v Ameriko. Tam bom kupil veliko palačo, sklical bom skupaj najbolj hrabre vojščake, premagal bom ves svet. Jaz bom postal kralj, ti kraljica; vesoljni svet bova vladala, vsi ljudje nama bodo pokorni.«

Marica se mu je sladko nasmehnila.

»Sanja se ti; vem, da sam sebi ne verjameš, kar si govoril...«

»Verjamem,« je zresnil deček lica. »Tudi ti mi moraš verjeti. Zlato krono boš imela na glavi, ti in jaz...«

Ko je vstal in odšel s praznim lončkom po strmi stezi navzdol, je zrla Marica še dolgo časa za njim, dokler ji ni izginil naposled za ovinkom. Čudno lahke so postale njene misli, veselo in brezskrbno njeno srce. Kje je čuvstvo zapuščenosti? Vso boleost je popila radost.

Z lahкими koraki je stopala preko pašnika; mirno so se pasle ovce, jagnjetov zvonček je molčal. Tiho in mirno vse naokrog. A odkod je zadonela nenadoma pesem?

Oj, tam za goró, oj, tam za goró,
škrjančki, škrjančki nam pojó...

Marica sama je pela; razigrano je poskočila na trati, na ramena so ji lili mehki valovi las.

Šele pozno popoldne je utihnila in sedla nazaj na breg; zakaj razločno je začula iz daljave prijazno šumenje. Zazrla se je preko doline na hribe in videla je: Tam — gozdovi se vijejo, lijejo navzdol, navzgor, buče temne pesmi, ne izbuče se, pojo v daljavo...

Preko doline, v daljavo, se je zazrla Marica, in hipoma se je dvignil zastor njenih misli, čudne slike so se pokazale na odru: Vse je migljalo, a tudi vse je bilo še zastrto v komaj prodirno meglo; nič jasnega ni bilo na teh slikah. Z dvignjenim zastorom vred pa je planil v njeno srce tudi temen strah: Vrata v skrivnost življenja — zaprta; zato, ker čez hribe niso mogli udreti njeni pogledi. Sama sebi se je začudila Marica — da je bila še malo poprej pela; saj Tinkovim besedam ni bila mnogo verjela. Tiha in resna je sedela zdaj na trati. Kaj je svet, kaj življenje, ki ga živi ona, Marica? Kakšno bo še njeno življenje? —

Težka, nerazrešna vprašanja so s črnimi perutmi zagrnila njeno mlado dušo...

Sónrak je legal na zemljo, v vinogradih za pašnikom so se jeli oglašati črički. Bližal se je čas, ko je bilo treba s čredo nazaj v dolino domov. Toda preden se je odpravila Marica s pašnika, se je zleknila še enkrat na trato; glavo s komolci podprto, je poslušala pazno vesele pesmi čričkov v vinogradih; zakaj nobenih pesmi ni ljubila Marica tako močno, kakor ravno pesmi čričkov.

(Konec.)